

Ο χορός πηγή ζωής στην εποχή της πανδημίας

Διαδίκτυακό μάθημα για τη Νέα Ελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία
Α΄ Β΄ και Γ΄ Λυκείου

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Το διαδικτυακό μάθημα περιλαμβάνει τα παρακάτω κείμενα που συνοδεύονται από ποικίλες δραστηριότητες:

1. Παγκόσμια Ημέρα Χορού
2. Νιζίνσκι (ποίηση), Γιώργος Σεφέρης
3. Βίος και πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά (πεζό-απόσπασμα), Νίκος Καζαντζάκης
4. Ας κρατήσουν οι χοροί (τραγουδί), Διονύσης Σαββόπουλος
5. Ο χορός στην εποχή της καραντίνας του κορωνοϊού (βίντεο)

1. Παγκόσμια Ημέρα Χορού

Η Παγκόσμια Ημέρα Χορού καθιερώθηκε το 1982 από το Διεθνές Συμβούλιο Χορού της UNESCO. Εορτάζεται κάθε χρόνο στις 29 Απριλίου, ημερομηνία γέννησης του Γάλλου χορευτή, χορογράφου και συγγραφέα Ζαν-Ζορζ Νοβέρ (1727-1810), δημιουργού του σύγχρονου μπαλέτου.

Κάθε χρόνο το μήνυμα της Ημέρας αναλαμβάνει να συγγράψει μία γνωστή προσωπικότητα του χώρου. Ο σκοπός της Παγκόσμιας Ημέρας Χορού είναι να ενώσει όλους τους ασχολούμενους με την τέχνη της Τερψιχόρης, πέρα από πολιτικούς, πολιτισμικούς και ηθικούς φραγμούς.

Το μήνυμα της Παγκόσμιας Ημέρας Χορού 2019

Το μήνυμα φέρει την υπογραφή της Αιγυπτίας χορεύτρια και χορογράφου Καρίμα Μανσούρ και έχει ως εξής:

Εν αρχή ην η κίνηση... και από την έναρξη του χρόνου, ο χορός ήταν ένα ισχυρό μέσο έκφρασης και εορτασμού [...]

Η κίνηση είναι μια γλώσσα που ομιλείται από όλους μας. Η κίνηση είναι μια οικουμενική γλώσσα που ανήκει σε όλους φτάνει μόνο να ανοίξουμε τις αισθήσεις μας και να ακούσουμε. Το να ακούμε είναι αυτό που χρειάζεται, να ακούμε χωρίς παρέμβαση, να ακούμε χωρίς κριτική, να ακούμε σιωπηλά και επιτρέποντας στην κίνηση να διαπεράσει το σώμα εκείνη τη στιγμή, γιατί όλα μέσα μας και γύρω μας είναι σε κίνηση, συνεχή κίνηση. Τότε είναι που το σώμα δεν ψεύδεται γιατί ακούει την αλήθεια του και τη δηλώνει.

Ακούγοντας τον κτύπο της καρδιάς μας, μπορούμε να χορέψουμε τον χορό της ζωής, που απαιτεί κίνηση, ευελιξία και προσαρμοστικότητα, μια συνεχή μεταβαλλόμενη χορογραφία.

Στη σημερινή εποχή, όπου η ικανότητά μας να συνδεόμαστε βρίσκεται στο κατώτατό της σημείο, ο χορός παραμένει η πιο αποτελεσματική δράση που μπορεί να μας βοηθήσει να αποκαταστήσουμε τη χαμένη σύνδεση. Ο χορός μας φέρνει πίσω στις ρίζες μας, με την πολιτισμική έννοια, αλλά και με τον πιο άμεσο προσωπικό, μέχρι τον πυρήνα μας, τρόπο, ενώ παράλληλα μας επιτρέπει να είμαστε κοινωνικά ζώα. Γιατί όταν συνδεθούμε με τον εαυτό μας και ακούσουμε τον εσωτερικό μας ρυθμό, είμαστε πραγματικά σε θέση να δημιουργήσουμε μια σύνδεση με τους άλλους και να επικοινωνήσουμε.[...]

Μετάφραση από τα αγγλικά: Δώρα Νικολάου (απόσπασμα, διασκευή)

Δραστηριότητες

1. Να επιλέξετε μία από τις παρακάτω φράσεις και να την αναπτύξετε σε μια παράγραφο.

- «Η κίνηση είναι μια οικουμενική γλώσσα που ανήκει σε όλους».
- «ο χορός της ζωής, που απαιτεί κίνηση, ευελιξία και προσαρμοστικότητα, μια συνεχή μεταβαλλόμενη χορογραφία».
- «Ο χορός μας φέρνει πίσω στις ρίζες μας, με την πολιτισμική έννοια, αλλά και με τον πιο άμεσο προσωπικό, μέχρι τον πυρήνα μας, τρόπο, ενώ παράλληλα μας επιτρέπει να είμαστε κοινωνικά ζώα».

2. Να δοκιμάσετε να γράψετε ένα δικό σας μήνυμα για τη φετινή Παγκόσμια Ημέρα Χορού, λαμβάνοντας υπόψη ότι βρισκόμαστε στην εποχή της πανδημίας του κορωνοϊού. Μπορείτε να συνοδεύσετε το μήνυμά σας με εικαστικό υλικό και να το στείλετε σε φίλους σας.

2. Νιζίνσκι, Γιώργος Σεφέρης

Με τη δύναμη της ποίησης ο Σεφέρης αποδίδει την ονειρική αίσθησή του για τον χορό του Νιζίνσκι (Vaslav Nijinsky), ο οποίος θεωρείται ο μεγαλύτερος χορευτής των αιώνων.

Παρουσιάστηκε καθώς κοίταζα στο τζάκι μου τ' αναμμένα κάρβουνα.

Κρατούσε στα χέρια ένα μεγάλο κουτί κόκκινα σπέρτα. Μου το 'δειξε σαν τους ταχυδακτυλουργούς που βγάζουν από τη μύτη του διπλανού μας ένα αυγό. Τράβηξε ένα σπέρτο, έβαλε φωτιά στο κουτί, χάθηκε πίσω από μια πελώρια φλόγα, κι ύστερα στάθηκε μπροστά μου.

Θυμάμαι το βυssινί του χαμόγελο και τα γυαλένια του μάτια. Ένα οργανέτο στο δρόμο χτυπούσε ολοένα την ίδια νότα. Δεν ξέρω να πω τί φορούσε. Μ' έκανε να συλλογίζομαι επίμονα ένα πορφυρό κυπαρίσσι. Σιγά σιγά τα χέρια του άρχισαν να ξεχωρίζουν από το

τεντωμένο του κορμί σε σταυρό. Από πού μαζεύτηκαν τόσα πουλιά; Θα 'λεγες πως τα είχε κρυμμένα κάτω από τις φτερούγες του.

Πετούσαν αδέξια, παλαβά, με ορμή· χτυπούσαν πάνω στους τοίχους της στενής κάμαρας, πάνω στα τζάμια, και στρώνανε το πάτωμα σα χτυπημένα. Ένωθα στα πόδια ένα ζεστό στρώμα από πούπουλα και σφυγμούς να φουσκώνει.

Τον κοίταζα με μια παράξενη θέρμη που κυρίευε το κορμί μου σαν κυκλοφορία. Όταν τελείωσε να υψώνει τα χέρια, όταν οι παλάμες του άγγιξαν η μια την άλλη, έκανε ένα ξαφνικό πήδημα, σα να είχε σπάσει το ελατήριο του ρολογιού μπροστά μου. Χτύπησε στο ταβάνι που ήχησε μονοκόμματα μ' έναν ήχο κυμβάλου, τέντωσε το δεξί του χέρι, έπιασε το σύρμα της λάμπας, κουνήθηκε λιγάκι, αφέθηκε, κι άρχισε να γράφει μέσα στο σκοτεινό φως, με το κορμί του, τον αριθμό 8.

Το θέαμα αυτό με ζάλισε και σκέπασα με τα δυο μου χέρια το πρόσωπό μου. Έσφιγγα το σκοτάδι πάνω στα βλέφαρά μου, ακούγοντας το οργανέτο που εξακολουθούσε ακόμη στην ίδια νότα κι έπειτα σταμάτησε απότομα. Ένας ξαφνικός αέρας με χτύπησε, παγωμένος. Ένωσα τα πόδια μου ξυλιασμένα. Άκουσα ακόμη ένα χαμηλό και βελουδένιο ήχο φλογέρας, κι αμέσως έπειτα, ένα στρωτό και παχύ πλατάγισμα. Άνοιξα τα μάτια. Τον είδα πάλι να πατά με τα νύχια σε μια κρουσταλλένια σφαίρα, στη μέση της κάμαρας, κρατώντας στο στόμα ένα αλλόκοτο πράσινο σουραύλι, που το κυβερνούσαν τα δάχτυλά του, σα να ήταν εφτά χιλιάδες. Τα πουλιά τώρα ξαναζωντανεύαν με μια εξωφρενική τάση, υψωνόντουσαν, σμίγανε, σχηματίζανε μια χοντρή συνοδεία που θα μπορούσες να την αγκαλιάσεις, και βγαίναν προς τη νύχτα, από το παράθυρο, που, δεν ξέρω πώς, βρέθηκε ανοιχτό.

Όταν δεν απόμεινε πια ούτε μισή φτερούγα, εκτός από μια πνιγερή μυρωδιά κυνηγιού, αποφάσισα να τον κοιτάξω κατά πρόσωπο. Πρόσωπο δεν υπήρχε· πάνω από το πορφυρό κορμί, θα 'λεγες ακέφαλο, καμάρωνε μια μαλαματένια προσωπίδα, από εκείνες που βρέθηκαν στους μυκηναϊκούς τάφους, μ' ένα μυτερό γένη που άγγιζε την τραχηλιά. Προσπάθησα να σηκωθώ. Δεν είχα κάνει την πρώτη κίνηση, κι ένας κατακλυσμιαίος ήχος, σα να είχαν σωριαστεί μια στοίβα τάσια σε νεκρώσιμο εμβατήριο, με κάρφωσε στη θέση μου.

Ήταν η προσωπίδα. Το πρόσωπό του φανερώθηκε πάλι, όπως το είδα στην αρχή, τα μάτια, το χαμόγελο και κάτι που τώρα παρατηρούσα για πρώτη φορά: το λευκό δέρμα τεντωμένο από δυο κατάμαυρα τσουλούφια που το δάγκωναν μπροστά στ' αυτιά. Δοκίμασε να πηδήξει, μα δεν είχε πια την ευκινησία του την πρώτη. Θαρρώ μάλιστα πως σκόνταψε σ' ένα βιβλίο πεσμένο κατά τύχη και γονάτισε με το ένα γόνατο. Μπορούσα τώρα να τον κοιτάξω με προσοχή. Έβλεπα τους πόρους στο δέρμα του να βγάζουν ψιλές στάλες ιδρώτα. Κάτι σα λαχάνιασμα με βάραινε. Προσπάθησα να εξηγήσω γιατί τα μάτια του μου είχαν φανεί τόσο περίεργα. Τα 'κλεισε. Έκανε να σηκωθεί, μα θα ήταν τρομερά δύσκολο, γιατί φαινόταν ν' αγωνίζεται να μαζέψει όλη του τη δύναμη, χωρίς να μπορεί να καταφέρει τίποτε. Απεναντίας γονάτισε και με το άλλο γόνατο. Έβλεπα το άσπρο δέρμα τρομερά κλωμό, προς ένα κίτρινο φιλντισί, και τα μαύρα μαλλιά σαν πεθαμένα. Μολονότι βρισκόμουνα μπροστά σε μιαν αγωνία, είχα το συναίσθημα πως ήμουνα καλύτερα, πως είχα κάτι νικήσει. Δεν πρόφταξα να ανασάνω και τον είδα, ολότελα πεσμένο χάρω, να βυθίζεται μέσα σε μια πράσινη παγίδα που είναι ζωγραφισμένη πάνω στο χαλί μου.

http://users.uoa.gr/~nektar/arts/tributes/george_seferis/various.htm#NIZINΣK

Δραστηριότητες

1. Να προσέξετε τη μεταφορική γλώσσα, τις εικόνες και τους ήχους με τους οποίους ο Σεφέρης περιγράφει τις κινήσεις αυτού του εξαιρετικού χορευτή που τον αποκαλούσαν «άνθρωπο πουλί», γιατί, όπως έλεγαν, όταν πηδούσε στον αέρα, ξεχνούσε να κατεβεί. Να εντοπίστε τα σχετικά σημεία του κειμένου.

2. Να ανιχνεύσετε τη σχέση που αναπτύσσεται ανάμεσα στο ποιητικό υποκείμενο και στην ονειρική φιγούρα του Νιζίνσκι. Πώς αντιλαμβάνεστε τη φράση, περίπου στο τέλος του κειμένου, *Μολονότι βρισκόμουν σε μίαν αγωνία, είχα το συναίσθημα πως ήμουν καλύτερα, πως είχα κάτι νικήσει;*
3. Να παρακολουθήσετε την εξέλιξη της ονειρικής συνάντησης του ποιητικού υποκειμένου με τον Νιζίνσκι, η οποία θα λέγαμε ότι συνιστά μια ιστορία με αρχή, κορύφωση, τέλος. Να καταγράψετε σε ένα σύντομο κείμενο τη συνάντηση αυτή, όπως εσείς την προσλαμβάνετε.
4. Να προσπαθήσετε να αποδώσετε κι εσείς ένα χορευτικό θέαμα που είδατε ή φανταστήκατε, αξιοποιώντας την ποιητική λειτουργία της γλώσσας (μεταφορές, εικόνες, σχήματα λόγου, κ.ά), βλ. και ['Εκφραση-Έκθεση Α' Λυκείου σ. 46-47](#).
5. Να δημιουργήσετε ένα βίντεο εμπνευσμένο από το ποίημα του Σεφέρη. Το βίντεό σας θα συνδυάζει τον ποιητικό λόγο του Σεφέρη με την κατάλληλη εικόνα και την κατάλληλη μουσική υπόκρουση.

Πηγή: [Πολύτροπη Γλώσσα](#)

3. Βίος και πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά (απόσπασμα), Νίκος Καζαντζάκης

Ο Ζορμπάς έμεινε με μισάνοιχτο στόμα· πολεμούσε να καταλάβει, δεν τολμούσε να πιστέψει τόση ευτυχία. Άξαφνα μπήκε στο νόημα· χύθηκε απάνω μου, με άρπαξε από τον ώμο.

- Χορεύεις; με ρώτησε με λαχτάρα· χορεύεις;

- Όχι.

- Όχι; !

Κρέμασε τα χέρια κατάπληχτος.

- Καλά, είπε σε λίγο τότε να χορέψω εγώ, αφεντικό. Στάσου πιο πέρα, να μη σε αναποδογυρίσω. Χάι! Χάι!

Έδωκε ένα σάλτο, πετάχτηκε έξω από την παράγκα, πέταξε τα παπούτσια του, το σακάκι, το γιλέκο, ανασήκωσε τα πανταλόνια ως τα γόνατα, άρχισε να χορεύει. Το μούτρο του, μουντζαλωμένο ακόμα από το κάρβουνο, ήταν κατασκότεινο· τα μάτια του γυάλιζαν κατάσπρα.

Χύθηκε στο χορό, χτυπούσε τα παλαμάκια, πηδούσε, στρουφογύριζε στον αγέρα, έπεφτε κάτω με λυγισμένα γόνατα κι αντιπηδούσε ανάερα καθιστός, σα λάστιχο. Άξαφνα τινάζονταν πάλι αφηλά στον αγέρα, σα να το 'χε βάλει πείσμα να νικήσει τους μεγάλους

νόμους, να κάνει φτερά και να φύγει. Ένωθες μέσα στο σαρακοφαγωμένο αυτό ταγαριασμένο κορμί την ψυχή να μάχεται να συνεπάρει τη σάρκα και να χυθεί μαζί της, αστροβολίδα, μέσα στο σκοτάδι. Τίναζε η ψυχή το κορμί, μα αυτό έπεφτε, δε βαστούσε πολλή ώρα στον αγέρα, το ξανατίναζε, ανήλεη, λίγο τώρα πιο αφηλά, μα πάλι το έρμιο ξανάπεφτε αγκομακώντας.

Ο Ζορμπάς μάζεψε τα φρύδια, το πρόσωπό του είχε πάρει ανησυχαστικιά σοβαρότητα· δε σκληρίζει πια· με σφιγμένα τα δόντια ο Ζορμπάς μάχουνταν να φτάσει το αδύνατο.

-Ζορμπά, Ζορμπά, φώναζα· φτάνει!

Φοβόμουν μην ξαφνικά από την τόση φόρα δε βαστάξει το γέρικο κορμί του και σκορπίσει στον αγέρα θρύμματα.

Φώναζα, μα πού ν' ακούσει ο Ζορμπάς τις φωνές του χωμάτου· το σπλάχνο του είχε γίνει σαν τού πουλιού. [...]

-Ζορμπά, Ζορμπά, φώναζα· φτάνει!

Ο Ζορμπάς κουκούβισε στο χώμα, λαχανιασμένος. Το πρόσωπό του έλαμπε ευτυχισμένο. Τα γκρίζα μαλλιά του είχαν κολλήσει στο κούτελό του κι ο ιδρώτας κουρνέλιαζε στα μάγουλά του και στο πηγούνι, ανακατεμένος με κάρβουνο.

Έσκυψα απάνω του ανήσυχος.

-Αλάφρωσα, είπε σε λίγο· σα να μου πήραν αίμα. Τώρα μπορώ να μιλήσω.

Μπήκε μέσα στην παράγκα, ανακάθισε μπροστά από το μαγκάλι, κι έλαμπε το πρόσωπό του.

- Τι σ' έπιασε κι άρχισες το χορό;

- Τι ήθελες να κάμω, αφεντικό; Πλαντούσα από την πολλή χαρά μου· έπρεπε να ξεσκάσω. Και πώς μπορεί να ξεσκάσει ένας άνθρωπος; Με τα λόγια; Πφφφ! [...]

Με κοίταξε, μου 'κλεισε το μάτι:

- Γιατί δε γελάς; ρώτησε. Τι με κοιτάς έτσι; Τέτοιο είναι το σκαρί μου. Ένας διάολος είναι μέσα μου και φωνάζει, και κάνω ό,τι μου πει. Κάθε που πάω να πλαντάξω, μου φωνάζει: «Χόρεψε!» και χορεύω. Ξεπλαντάζω. Μια φορά που πέθανε το παιδί μου, ο Δημητράκης μου, στη Χαλκιδική, έτσι σηκώθηκα πάλι και χόρεψα. Οι συγγενείς κι οι φίλοι που με θωρούσαν να χορεύω μπροστά από το λείψανο, χύθηκαν να με πιάσουν. «Τρελάθηκε ο Ζορμπάς, φώναξαν, τρελάθηκε ο Ζορμπάς» Μα εγώ, τη στιγμή εκείνη, αν δε χόρευα, θα τρελαίνουμουν από τον πόνο. Γιατί 'ταν ο πρώτος μου γιός κι ήταν τριών χρόνων και δεν μπορούσα να βαστάξω το χαμό του. Κατάλαβες τι σου λέω, αφεντικό, ή μιλώ του αγέρα;

-Κατάλαβα, Ζορμπά, κατάλαβα· δε μιλάς του αγέρα.

-Μιαν άλλη πάλι φορά ήμουνα στη Ρουσία· γιατί πήγα κι εκεί πέρα ακόμα, πάλι για μεταλλεία· για χαλκό, κοντά στο Νοβορωσίσκι. Είχα μάθει πέντ' έξι ρούσικες λέξεις, όσες μου χρειάζονταν στη δουλειά μου: «Όχι, ναι, ψωμί, νερό, σε αγαπώ, έλα, πόσο;» Μα να που έπιασα φιλίες μ' ένα Ρούσο, φοβερό μπολσεβίκο. Στρωνόμαστε το λοιπόν κάθε βράδυ σε μιαν ταβέρνα στο λιμάνι και κατεβάζαμε κάμποσα καραφάκια βότκα. Ερχόμασταν στο κέφι. Κι ως ερχόμασταν στο κέφι, άνοιγε η καρδιά μας · αυτός ήθελε να μου στορήσει, χαρτί και καλαμάρι, τα όσα είδε κι έπαθε στη ρούσικη Επανάσταση, κι εγώ πάλι να του ξεμυστηρευτώ το βίο και την πολιτεία μου · μεθύσαμε, βλέπεις, κι είχαμε γίνει αδέρφια.

Με χερονομίες, τσάτρα πάτρα, συνεννοηθήκαμε · αυτός θ' άρχιζε πρώτος να μιλάει · όταν πια δε θα καταλάβαινα, θα του φώναζα: «Στοπ!» · θα σηκώνονταν τότε να χορέψει · να χορέψει ό,τι ήθελε να μου πει. Το ίδιο κι εγώ. Ό,τι δεν μπορούσαμε να πούμε με το στόμα, θα το λέγαμε με τα πόδια, με τα χέρια, με την κοιλιά ή με άγριες κραξιές: «Χάι-χάι! Χόπλα! Βίρα!»[...]

Άρρησα να κλείσω μάτι. Χαμένη η ζωή μου, συλλογίζουμουν · να μπορούσα να 'πιανα ένα σφουγγάρι, να τα σβήσω όλα όσα διάβασα, όσα είδα κι άκουσα, να μπω στο σκολειό του Ζορμπά και ν' αρχίσω τη μεγάλη, την αληθινή αλφαβήτα! Πόσο διαφορετικιά στράτα θα 'παιρνα! Θα γύμναζα τέλεια τις πέντε μου αίστησες, το δέρμα μου αλάκερο, να χαίρεται και να καταλαβαίνει, θα μάθαινα να τρέχω, να παλεύω, να κολυμπώ, να χιμώ καβάλα, να κάνω κουπί, να οδηγώ αυτοκίνητο, να ρίχνω τουφέκι, θα γέμιζα σάρκα την ψυχή μου · θα γέμιζα ψυχή τη σάρκα μου · θα φίλιωνα μέσα μου, επιτέλους, τους δυο προαιώνιους ετούτους οχτρούς ...

Ανακαθιστός στο στρώμα μου, αναθίβανα τη ζωή μου που πήγαινε χαμένη. Από την ανοικτή πόρτα διάκрина θαμπά μέσα στην αστροφεγγιά το Ζορμπά να κάθεται κουκουβιστός σ' ένα βράχο, σαν όρνιο νυχτερινό, και να κοιτάζει τη θάλασσα, και τον ζήλευα. «Αυτός βρήκε την αλήθεια, συλλογίζουμουν, αυτός είναι ο δρόμος!»

Νίκος Καζαντζάκης,
Βίος και πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά, απόσπασμα

Δραστηριότητες

1. Να παρατηρήσετε την περιγραφή του χορού του Ζορμπά και να κάνετε μια σύγκριση με το κείμενο του Σεφέρη *Νιζίνσκι*.
 - Προσέξτε τα σημεία σύγκλισης, π.χ. επανέρχεται το θέμα του ανθρώπου πουλιού, αλλά αυτή τη φορά αποδίδεται με διαφορετικό τρόπο, με άλλες γλωσσικές επιλογές.
 - Προσέξτε, επίσης, και τη διαφορετική σχέση του αφηγητή με τον χορευτή.
2. Να διαβάσετε τα παρακάτω αποσπάσματα από το κείμενο:
 - *Τι σ' έπιασε κι άρχισες το χορό;*
 - *Τι ήθελες να κάμω, αφεντικό; Πλαντούσα από την πολλή χαρά μου· έπρεπε να ξεσκάσω. Και πώς μπορεί να ξεσκάσει ένας άνθρωπος; Με τα λόγια; Πφφ! [...]*
 - Τέτοιο είναι το σκαρί μου. Ένας διάολος είναι μέσα μου και φωνάζει, και κάνω ό,τι μου πει. Κάθε που πάω να πλαντάξω, μου φωνάζει: «Χόρεψε!» και χορεύω. Ξεπλαντάζω. [...]*
 - Οι συγγενείς κι οι φίλοι που με θωρούσαν να χορεύω μπροστά από το λείψανο, χύθηκαν να με πιάσουν. «Τρελάθηκε ο Ζορμπάς, φώναξαν, τρελάθηκε ο Ζορμπάς!» Μα εγώ, τη στιγμή εκείνη, αν δε χόρευα, θα τρελαίνουμουν από τον πόνο.*

α) Ποια νομίζετε ότι είναι η κυρίαρχη λειτουργία του χορού στην περίπτωση αυτή;

β) Να καταθέσετε σε ένα ανώνυμο κείμενο, με τη μορφή ημερολογίου ή ποιήματος, τις δικές σας εμπειρίες. Πώς εκφράζετε εσείς τα έντονα συναισθήματά σας; Σε ποια μέσα καταφεύγετε;
3. Αν συναντούσατε τον Ζορμπά και σας έλεγε: «Ε, μωρέ, πού κατάντησαν οι άνθρωποι, φτού να χαθούνε! Αφήκαν τα κορμιά τους και βουβάθηκαν, και μονάχα με το στόμα μιλούνε. Μα τι να πει το στόμα, τι μπορεί να πει;», Τι θα του απαντούσατε; Να φανταστείτε αυτή τη συνάντηση και να γράψετε έναν υποθετικό διάλογο με τον Ζορμπά.
4. Μπορείτε να απολαύσετε τον [θρυλικό χορό του Ζορμπά](#) βλέποντας την ταινία *Αλέξης Ζορμπάς (1964)* του Μιχάλη Κακογιάννη.

Πηγή: [Πολύτροπη Γλώσσα](#)

4. Ας κρατήσουν οι χοροί, Διονύσης Σαββόπουλος

«Ας κρατήσουν οι χοροί» είναι ο τίτλος ενός τραγουδιού που έγραψε και τραγούδησε για πρώτη φορά το 1983 ο τραγουδοποιός Διονύσης Σαββόπουλος.

Ας κρατήσουν οι χοροί
και θα βρούμε αλλιώτικα
στέκια επαρχιώτικα βρε
ώσπου η σύναξις αυτή
σαν χωριό αυτόνομο να ξεδιπλωθεί

Μέχρι τα ουράνια σώματα
με πομπούς και με κεραίες
φτιάχνουν οι Έλληνες κυκλώματα
κι ιστορία οι παρέες

Κάνει ο Γιώργος την αρχή
είμαστε δεν είμαστε
τίποτα δεν είμαστε βρε
κι ο Γιαννάκης τραγουδεί
άμα είναι όλα άγραφα κάτι θα βγει

Και στις νύχτας το λαμπάδιασμα
να κι ο Άλκης ο μικρός μας
για να σμίξει παλιές
κι αναμμένες τροχιές
με το ροκ του μέλλοντός μας

Ο ουρανός είναι φωτιές
ανεμομαζώματα
σπίθες και κυκλώματα βρε
και παρέες λαμπερές
το καθρεφτισμά τους στις ακρογιαλιές

Κι είτε με τις αρχαιότητες
είτε με ορθοδοξία
των Ελλήνων οι κοινότητες
φτιάχνουν άλλο γαλαξία

Να κι ο Μπάμπης που έχει πει
κι η Λυδία ντρέπεται
που όλο εκείνη βλέπετε βρε
κι ο Αχιλλέας με τη Ζωή
μπρος στην Πολαρόντ κοιτούν γελαστοί

Τότε η Έλενα η χορεύτρια
σκύβει στη μεριά του Τάσου
και με μάτια κλειστά
τραγουδούν αγκαλιά
Εθνική Ελλάδος γεια σου

Τι να φταίει η Βουλή
τι να φταιν οι εκπρόσωποι
έρημοι και απρόσωποι βρε

αν πονάει η κεφαλή
φτάνει η απρόσωπη αγάπη που 'χε βρει

Μα η δικιά μας έχει όνομα
έχει σώμα και θρησκεία
και παππού σε μέρη αυτόνομα
μέσα στην τουρκοκρατία

Να μας έχει ο Θεός γερούς
πάντα ν' ανταμώνουμε
και να ξεφαντώνουμε βρε
με χορούς κυκλωτικούς
κι άλλο τόσο ελεύθερους σαν ποταμούς

Και στις νύχτας το λαμπάδιασμα
να πυκνώνει ο δεσμός μας
και να σμίγει παλιές κι αναμμένες τροχιές
με το ροκ του μέλλοντός μας.

Πηγή: <https://www.youtube.com/watch?v=zmOwwgefAlY>

Δραστηριότητες

1. Το τραγούδι του Σαββόπουλου «Ας κρατήσουν οι χοροί»:

- α) παρουσιάζει μια παρέα Ελλήνων που γιορτάζουν και ξεφαντώνουν
- β) συνδέει την παρέα των σύγχρονων Ελλήνων με την ελληνική ιστορία
- γ) αγγίζει φιλοσοφικά ερωτήματα
- δ) σχολιάζει τη σχέση του λαού με την εξουσία.

Να τεκμηριώσετε τα παραπάνω με αναφορές σε συγκεκριμένα σημεία του κειμένου.

2. Ποια θεωρείτε ότι είναι η άποψη του ποιητικού υποκειμένου για τον χορό; Να αναπτύξετε τις σκέψεις σας σε ένα σύντομο κείμενο λαμβάνοντας υπόψη:

- α) την προτροπή στον πρώτο στίχο, και β) την ευχή στην προτελευταία στροφή.

3. Να σχολιάσετε τον τίτλο του τραγουδιού. Θεωρείτε ότι είναι κατάλληλος;

4. Ποια είναι η ανταπόκρισή σας στους στίχους και στη μουσική του τραγουδιού; Να γράψετε ένα κριτικό σημείωμα για ανάρτηση στα κοινωνικά δίκτυα.

5. Ποια είναι η δική σας παρέα; Με ποιον τρόπο διασκεδάσετε (χορός, αθλητισμός, κινηματογράφος, επιτραπέζια παιχνίδια, κ.ά.); Βρίσκετε κάποια κοινά στην παρέα σας με την παρέα του τραγουδιού; Να παρουσιάσετε τον τρόπο που διασκεδάζει η παρέα σας σε ένα πολυτροπικό κείμενο συνδυάζοντας λόγο και εικόνες.

6. Την εποχή της καραντίνας σίγουρα σας λείπει η παρέα σας. Να καταθέσετε σκέψεις και συναισθήματα σε μια σελίδα ημερολογίου.

5. Ο χορός στην εποχή της καραντίνας του κορωνοϊού

Δραστηριότητες

1. Να παρακολουθήσετε τα παρακάτω βίντεο που δημιουργήθηκαν στην εποχή της πανδημίας του κορωνοϊού. Να καταθέσετε τις σκέψεις που σας δημιουργήθηκαν σε ένα κείμενο με θέμα «Ο χορός πηγή ζωής στην εποχή της πανδημίας» και να το προωθήσετε σε φίλους σας.

- **#QUARANTINECREATION** "Stay home and keep on dancing", #Δημιουργία καραντίνας «Μένουμε σπίτι και συνεχίζουμε να χορεύουμε»
https://www.youtube.com/watch?v=r_pkFfGLHzU&feature=youtu.be
- **Ο χορός της μικρούλας με τον παππού της**
<https://www.thetoc.gr/people-style/webtv/viral-o-xoros-mikroulas-me-ton-pappou-tis-apo-apostasi-logo-koronoiou-binteo/>
- **Κορωνοϊός - Πάρτι στα μπαλκόνια με τσιφτετέλι**
<https://www.thetoc.gr/koinwnia/article/korona-parti-sto-mpalkoni-me-tsifteteli-kai-rixe-sto-kormi-mou-spirto-na-purpolitho-binteo/>
- **Κορωνοϊός - Καραντίνα με χορό και μουσική - Δύο ογδοντάχρονοι δείχνουν τον τρόπο**
https://www.ethnos.gr/viral/96547_koronoios-karantina-me-horo-kai-moysiki-dyo-80hronoi-deihnoyn-ton-tropo
- **Κορωνοϊός - Με χορό παίρνουν δύναμη για να αρχίσουν δουλειά σε νοσοκομείο της Τουρκίας**
<https://www.gazzetta.gr/plus/diethni/article/1463132/koronoios-me-horo-pairnoyn-dynami-gia-na-arhisoy-n-ti-doyleia-se-nosokomeio-tis-toyrkias-vid>
- **Κορωνοϊός - Ο γιατρός από τις ΗΠΑ που είναι γνωστός για τον χορό του**
<https://www.newsbeast.gr/world/arthro/6196947/koronoios-o-giatros-apo-tis-ipa-poy-egine-gnostos-gia-ton-choro-toy>

Δραστηριότητες για όλη την ενότητα

1. Αν πιστεύετε ότι πρέπει να εισαχθεί ο χορός ως καλλιτεχνικό μάθημα σε όλα τα σχολεία, όπως συμβαίνει στα Καλλιτεχνικά Σχολεία, να καταθέσετε τη δική σας πρόταση, φροντίζοντας να την τεκμηριώσετε με τα κατάλληλα επιχειρήματα, βλ. και [Έκφραση-Έκθεση Γ΄ λυκείου, σ. 12-19](#). Να αντλήσετε τα επιχειρήματά σας από την εμπειρία σας και από τα διάφορα κείμενα που μελετήσατε. Διαβάστε και το παρακάτω απόσπασμα από το βιβλίο της Βάσως Μπαρμπούση, στο οποίο η μεγάλη χορεύτρια Isadora Duncan, η οποία ασχολήθηκε ιδιαίτερα με τη χορευτική εκπαίδευση, εξηγεί γιατί ο χορός είναι το μόνο μέσο που μπορεί να κάνει το παιδί ευτυχισμένο.

Διδάσκοντας τον χορό στα παιδιά, εκπαιδεύουμε τρεις αισθήσεις τους: τα μάτια τους εκπαιδεύονται να παρατηρούν την κίνηση, τα αυτιά τους να αντιλαμβάνονται τον χρόνο και την αρμονία, και η αφή τους, το άγγιγμα, τα κάνει να αντιληφθούν το σώμα τους. Αυτή η

αίσθηση είναι το θεμέλιο όλων των άλλων, είναι η βάση της ύπαρξης. Η ανάπτυξή της προκαλεί ζωτικότητα, δραστηριότητα και αυξημένη ικανότητα.

Βάσω Μπαρμπούση, Ο χορός στον 20ο αιώνα. Σταθμοί και πρόσωπα

2. Να δημιουργήσετε μια ραδιοφωνική εκπομπή στο [European School Radio](https://www.esradio.com/) με θέμα «Ο χορός που αγαπώ». Ο καθένας θα παρουσιάσει σε λίγα λεπτά ποιον χορό προτιμά και γιατί μαζί με το μουσικό κομμάτι που προτιμά.